

ยาต้านเชื้อราชนิดรับประทาน

การติดเชื้อรา

การติดเชื้อราเกิดจากเชื้อราที่มีอยู่ทั่วไปในสิ่งแวดล้อม การติดเชื้อมักเกิดที่เนื้อเยื่อใต้ผิวหนัง และมักเกี่ยวข้องกับเล็บ ผม และผิวหนัง อาการของการติดเชื้อราขึ้นอยู่กับชนิดของการติดเชื้อ และตำแหน่งบนร่างกาย ประเภทของการติดเชื้อ และอาการที่เกี่ยวข้องทั่วไป ได้แก่ :

1. เหน็บของนักกีฬา - ซึ่งมักมีผลต่อผิวหนังระหว่างนิ้วเท้า อาจมีอาการเป็นแผลพุพอง หรือผิวหนังที่แห้งลอกออก และแตกซึ่งส่งผลให้เกิดอาการคันอย่างรุนแรงตรงบริเวณที่ติดเชื้อ
2. การติดเชื้อราที่เล็บ - ซึ่งทำให้เล็บเท้า หรือเล็บมือหนาขึ้น เปลี่ยนสี โค้งงอ แตกหักง่าย และบางครั้งก็เปราะ และบางครั้งอาจมีเศษเล็บแตกออกมา
3. โรคกลาก - ทำให้เกิดผื่นแดงเป็นรูปวงแหวนบนผิวหนังของร่างกาย หรือหนังศีรษะ
4. ช่องคลอด - ทำให้เกิดการระคายเคือง และบวมของช่องคลอด และอวัยวะสืบพันธุ์ภายนอก

การติดเชื้อราที่สามารถบุกรุกเข้าสู่ร่างกายจะสามารถพบได้น้อยกว่า แต่อาจส่งผลให้เกิดการติดเชื้อราที่รุนแรงกว่า เป็นการติดเชื้อที่เกิดขึ้นภายในเนื้อเยื่อของร่างกาย หรือในอวัยวะใดอวัยวะหนึ่ง เช่น สมอง และปอด

ผู้ที่ เป็น โรค เบา หวาน หรือ โรค อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบภูมิคุ้มกันอ่อนแอจะมีโอกาสติดเชื้อราได้มากขึ้นเนื่องจากภูมิคุ้มกันอ่อนแอลง นอกจากนี้ ผู้ที่มีโภชนาการ และสุขอนามัยที่ไม่ดีจะประสบกับการอุดตันของผิวหนัง และการอาศัยอยู่ในสถานที่ซึ่งมีอากาศอบอุ่น และชื้นนั้นจะเป็นปัจจัยจูงใจที่ทำให้เกิดการติดเชื้อราอื่น ๆ

การรักษา

การติดเชื้อราส่วนใหญ่สามารถรักษาได้โดยการให้ยาต้านเชื้อราเฉพาะที่ อย่างไรก็ตาม หากการติดเชื้อแพร่ขยายเป็นวงกว้าง หรือร้ายแรงอาจต้องใช้ยาต้านเชื้อราชนิดรับประทาน นอกจากนี้ การรักษาพยาบาลจะไม่สามารถเป็นสิ่งที่มาทดแทนการมีสุขอนามัยส่วนบุคคลที่ดีเพื่อควบคุมโรค และป้องกันการกลับเป็นซ้ำได้

ยาต้านเชื้อรามีหลายประเภทโดยมุ่งเป้าหมายไปที่การติดเชื้อราที่แตกต่างกัน

การเลือกใช้ยาต้านเชื้อราจะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ เช่น ชนิดของการติดเชื้อ และ ประวัติทางการแพทย์ หรือ ประวัติการใช้ยาของผู้ป่วย ดังนั้น จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องขอคำแนะนำทางการแพทย์ก่อนใช้ยาต้านเชื้อราใด ๆ

ยาต้านเชื้อราชนิดรับประทานที่ใช้กันทั่วไป

ยาต้านเชื้อราชนิดรับประทานเป็นยาที่ต้องสั่งจ่ายโดยแพทย์เท่านั้น และควรใช้ภายใต้คำแนะนำ และคำแนะนำของแพทย์อย่างเคร่งครัด มีจำหน่ายหลายรูปแบบ เช่น ยาเม็ด แคปซูล และสารละลาย

โดยทั่วไปแล้ว ยาต้านเชื้อราชนิดรับประทานสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มหลัก ๆ ได้แก่ อัลลิลเอมีน (allylamines) อาโซเลส (azoles) และยาต้านเชื้อราอื่น ๆ

อัลลิลเอมีน (allylamines) และ อาโซเลส (azoles) ฆ่าเซลล์เชื้อราด้วยกลไกการออกฤทธิ์ที่แตกต่างกัน เช่น การส่งผลกระทบต่อสารในผนังเซลล์ ทำให้สารของเซลล์รั่วไหลออกมา และทำให้เซลล์ตาย ตัวอย่างของอัลลิลเอมีน (allylamines) คือ เทอร์บินาฟีน (terbinafine) และตัวอย่างของอาโซเลส (azoles) ได้แก่ ฟลูโคนาโซล (fluconazole) และไอทราโคนาโซล (itraconazole) ยาต้านเชื้อราอื่น ๆ เช่น กริซีโอฟูลวิน (griseofulvin) ทำหน้าที่ป้องกันไม่ให้เซลล์ของเชื้อราเติบโต และแพร่พันธุ์

ในกรณีที่ควรเลือกการรักษาด้วยยาต้านเชื้อราหลังจากตรวจพบสิ่งมีชีวิตที่ติดเชื้อแล้ว แต่มักจำเป็นต้องเริ่มการรักษาก่อนที่จะสามารถเพาะเลี้ยง และระบุเชื้อโรคได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้ป่วยที่มีภูมิคุ้มกันบกพร่องซึ่งการติดเชื้อมักจะแพร่กระจายไปได้อย่างรวดเร็ว

ผลข้างเคียงที่พบบ่อยของยาต้านเชื้อราชนิดรับประทาน

ยาต้านเชื้อราชนิดรับประทานมีผลข้างเคียงเช่นเดียวกับยาทุกชนิด ส่วนใหญ่ผลข้างเคียงจะไม่รุนแรง และคงอยู่ในช่วงเวลาสั้น ๆ เท่านั้น แต่ในบางรายอาจทำให้เกิดผลกระทบที่รุนแรงกว่าได้

ผลข้างเคียงโดยทั่วไป เช่น:

- รู้สึกไม่สบาย
- คลื่นไส้
- รู้สึกไม่สบายท้อง หรือปวดท้อง
- ท้องเสีย

- ท้องอืด
- ปวดศีรษะ
- ผื่นแดง
- อาหารไม่ย่อย

ยาต้านเชื้อราชนิดรับประทานอาจทำให้เกิดปฏิกิริยารุนแรง เช่น อาการแพ้ (บวมที่ใบหน้า คอ หรือลิ้น หรือหายใจลำบาก) และปฏิกิริยาทางผิวหนังที่รุนแรง (เช่น ผื่นหนังลอก หรือผื่นหนังพุพอง) นอกจากนี้ในบางรายที่เกิดขึ้นได้ยาก คือ ตับเกิดความเสียหาย (โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการใช้ไอทราโคนาโซล (itraconazole)) และควรหลีกเลี่ยงการใช้กริซีโอฟูลวิน (griseofulvin) กับผู้ป่วยที่เป็นโรคตับอย่างรุนแรง

ข้อควรระวังของยาต้านเชื้อราชนิดรับประทาน

ควรหลีกเลี่ยงยาต้านเชื้อราชนิดรับประทาน หรือใช้ด้วยความระมัดระวังในผู้ป่วยโรคตับ หรือมีประวัติความเสียหายของตับจากการใช้ยาอื่น ๆ คุณควรแจ้งให้แพทย์ของคุณทราบหากกำลังใช้ยาอยู่ และควรทำความเข้าใจกับสัญญาณของความผิดปกติของตับ และเข้าพบแพทย์ทันทีหากมีอาการ เช่น ความอยากอาหารลดลง คลื่นไส้ อาเจียน อ่อนเพลีย ปวดท้อง หรือปัสสาวะมีสีเข้ม

ควรใช้ยาต้านเชื้อราชนิดรับประทานด้วยความระมัดระวังในผู้ป่วยที่มีปัญหาเกี่ยวกับหัวใจ หรือไต นอกจากนี้ อาจมีปฏิกิริยาระหว่างยาต้านเชื้อราชนิดรับประทานกับยาอื่น ๆ ยาส่วนใหญ่ควรหลีกเลี่ยงการใช้ในผู้ป่วยที่มีโรคโพพรีเรียเนียบพลันซึ่งเป็นความผิดปกติทางพันธุกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อระบบประสาท หรือผิวหนังของคุณ หรือส่งผลกระทบต่อทั้งสองอย่าง

การรับประทานยาต้านเชื้อราชนิดรับประทานอื่น ๆ เช่น ยาลดกรดอาจไปรบกวนการดูดซึมของยาต้านเชื้อราชนิดรับประทานได้ นอกจากนี้ยาต้านเชื้อราชนิดรับประทานอาจเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพของยาอื่น ๆ เช่น เอสโตรเจน (oestrogens) ซึ่งเป็นฮอร์โมนที่พบในยาเม็ดคุมกำเนิดบางชนิด และยาวาร์ฟาริน (warfarin) ซึ่งเป็นสารต้านการแข็งตัวของเลือด

คำแนะนำทั่วไปเกี่ยวกับการใช้ยาต้านเชื้อราชนิดรับประทาน

- ปฏิบัติตามแผนการรักษาที่แนะนำให้ครบถ้วน อย่าหยุดการรักษาเร็วเกินไป มิฉะนั้นการติดเชื้ออาจเกิดขึ้นซ้ำอีก
- การรักษาอาจต้องใช้ระยะเวลาที่ยาวนาน และคุณต้องอดทน

และควรปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์

- รักษาสุขอนามัยส่วนบุคคลที่ดี ควรทำความสะอาดผิวหนัง และทำให้สะอาดทุกครั้งในขณะอาบน้ำ
- ควรทำให้ร่างกายแห้งอยู่เสมอ เช่น เช็ดตัวให้แห้งสนิทหลังอาบน้ำ โดยเฉพาะระหว่างนิ้วเท้า
- สวมใส่รองเท้า และถุงเท้าผ้าฝ้ายที่สะอาด และแห้ง
- เปลี่ยนถุงเท้าทุกวัน ซักถุงเท้าเสื่อผ้า และผ้าเช็ดตัวเป็นประจำ
- หลีกเลี่ยงการสวมชุดชั้นในที่คับแน่น เสื้อผ้าที่ทำจากผ้าฝ้ายเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด
- อย่าใช้เสื่อผ้า รองเท้า ถุงเท้า หรือผ้าขนหนู และของใช้ส่วนตัวอื่น ๆ ร่วมกับผู้อื่น เช่น หวี กรรไกรตัดเล็บ เครื่องประดับ ผม หมวก และหมอน
- ล้างมือทุกครั้งหลังการสัมผัสกับผิวหนังบริเวณที่ติดเชื้อเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อ

อ

การสื่อสารกับแพทย์ของคุณ

- สื่อสารกับแพทย์เพื่อหาทางเลือกในการรักษาที่ดีที่สุด แพทย์ของคุณจะสั่งจ่ายยา และปริมาณยาให้มีความเหมาะสมมากที่สุด
- ยาต้านเชื้อราบางชนิดสามารถมีปฏิกิริยากับยาอื่น ๆ ได้
แจ้งแพทย์ของคุณเกี่ยวกับยาที่คุณกำลังใช้
รวมไปถึงยาที่ไม่ต้องสั่งจ่ายโดยแพทย์เพื่อให้แพทย์สามารถตัดสินใจได้ว่ายาต้านเชื้อราที่ปลอดภัยสำหรับคุณหรือไม่
- แจ้งให้แพทย์ของคุณทราบถึงโรคที่คุณกำลังประสบเนื่องจากบางโรคอาจต้องมีมาตรการป้องกันเป็นพิเศษ
- แจ้งแพทย์ของคุณหากคุณกำลังตั้งครรภ์ หรือกำลังให้นมบุตรเนื่องจากสตรีที่ตั้งครรภ์ หรือกำลังให้นมบุตรไม่ควรรับประทานยาต้านเชื้อราชนิดรับประทาน
- ปฏิบัติตามแพทย์ที่หากพบอาการ หรือผลข้างเคียงที่สงสัยว่าเกี่ยวข้องกับยาต้านเชื้อรา
- ติดตามผลทางการแพทย์อย่างสม่ำเสมอตามคำแนะนำของแพทย์หากคุณจำเป็นต้องใช้ยาต้านเชื้อราเป็นเวลานาน
- ขอคำแนะนำจากแพทย์หากอาการของคุณแย่ลง หรือคุณมีข้อกังวลเกี่ยวกับยาที่คุณกำลังใช้

ข้อควรระวังของยาต้านเชื้อราชนิดรับประทาน

ควรจัดเก็บยาต้านเชื้อราไว้ในสถานที่แห้ง และเย็น ไม่ควรเก็บยาไว้ในตู้เย็น
วัน แต่จะมีระบุไว้บนป้ายยา นอกจากนี้
ควรเก็บยาอย่างเหมาะสมในสถานที่ซึ่งเด็กไม่สามารถเข้าถึงได้เพื่อป้องกันการกลืนกินโดยไม่ตั้งใจ

**กิตติกรรมประกาศ: สำนักงานยาขอขอบคุณการพัฒนาวิชาชีพ
และการพัฒนาวิชาชีพ และการประกันคุณภาพ (PD&QA)
สำหรับการมีส่วนร่วมที่มีคุณค่าในการจัดเตรียมบทความนี้**

สำนักงานยา

กรมอนามัย

ม.ค. 2021